

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ**

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

Члени організаційного комітету:

Марічереда Валерія Геннадіївна — д. мед. н., професор, перший проректор; **Бурячківський Едуард Станіславович** — к. мед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи; **Борщ Вікторія Ігорівна** — д. е. н., доцент, проректор з перспективного розвитку; **Кусик Наталія Львівна** — к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчально-методичного відділу; **Анненкова Ірина Петрівна** — д. пед. н., доцент, професор кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчального відділу; **Усиченко Катерина Миколаївна** — к. мед. н., доцент, доцент кафедри інфекційних хвороб, в. о. начальника сектору забезпечення якості освіти; **Годлевський Леонід Семенович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри фізіології та біофізики; **Опря Євген Васильович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії; **Ханжи Володимир Борисович** — д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов, голова комісії з питань академічної доброчесності, етики та взаємин; **Сікорська Ольга Олександрівна** — к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри суспільних наук, голова комісії з функціонування державної мови

Рекомендовано до друку

Вченою радою Одеського національного медичного університету

МОЗ України

(Протокол № 8 від 24.04.2024 р.)

О-72 **Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти : матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року)** [Електронне видання] / за ред. проф. В. Г. Марічереда. — Одеса : ОНМедУ, 2024. — 208 с.

ISBN 978-966-443-129-0

У збірнику подано матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти» (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року). Мета науково-педагогічного підвищення кваліфікації — сприяння засвоєнню та удосконаленню практичних умінь і навичок з інноваційних технологій, форм, методів, засобів навчання та застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання.

УДК 618.5-089.888.61-085.33

Отже, симуляційне моделювання є ефективним інструментом для підготовки лікарів-інтернів, оскільки воно надає можливість набути практичного досвіду, вдосконалити навички та працювати в команді, отримати зворотний зв'язок й забезпечити економічну ефективність.

Література

1. Волошинович Н. С. Оптимізація симуляційного навчання в умовах пандемії. *Медична симуляція — погляд у майбутнє (впровадження інноваційних технологій у вищу медичну освіту України) (для лікарів, науковців та молодих учених)* : наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Чернівці, 2023. С. 59–61.

2. Hypothermia in the combat trauma / Schauer S. G. et al. *Gillespie, K. R. & Cap, A. P.* 2022. № 27. 7. P. 934–940.

3. Застосування протоколу “MARCH” на етапі надання долікарської допомоги умовах надзвичайних ситуацій / Дутко О. О. та ін. *Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина»*. 2022. № 1 (65). С. 70–76.

4. Покрокові методики виконання практичних навичок за спеціальністю «Акушерство і гінекологія» для лікарів інтернів : навч. посіб. / Посохова С. П. та ін. Одеса, 2023. 148 с.

5. Щурко Д. М., Малюк В. В., Щурко М. І. Вихідні (типові) акушерські щипці : метод. рек. Одеса, 2023. 17 с.

6. Щурко Д. М., Малюк В. В., Щурко М. І. Дистоція плечиків плода : метод. рек. Одеса, 2023. 13 с.

ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ ОНМедУ

Марічерда В. Г.

д. мед. н., професор, професор кафедри акушерства
і гінекології, перший проректор

Бикова Н. А.

к. мед. н., доцент кафедри акушерства і гінекології

Одеський національний медичний університет

Важливим елементом ефективної клінічної практики є спроможність лікаря думати, приймати рішення у випадку, коли він в клініч-

них умовах стикається з проблемою перетворення своїх знань у професійну практику. Клінічне мислення є особливим типом професійного мислення, характерним для медичних працівників і заснований на поєднанні теоретичних знань, практичних навичок і застосуванні власного досвіду в турботі про здоров'я пацієнтів [2, с. 181–184]. Клінічне мислення є не лише основою та передумовою для клінічних міркувань і прийняття рішень, а й необхідною якістю для виховання надійних, відповідальних та висококваліфікованих лікарів [5, с. 1–8].

Навчання здобувачів вищої освіти 4–6 курсів на кафедрі акушерства і гінекології ОНМедУ проводиться згідно з розробленою колективом авторів кафедри наскрізною робочою програмою навчальної дисципліни «Акушерство та гінекологія», рівень вищої освіти другий (магістерський), галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 222 «Медицина», освітньо-професійна програма «Медицина». Освітній процес на практичних заняттях включає різні сучасні методи навчання: бесіду, рольові ігри, розв'язання клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок консультивання пацієнтів і виконання маніпуляцій на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференційної діагностики акушерсько-гінекологічної патології у жінок, а також кейс-метод, метод «мозкового штурму». Поєднання різних елементів цих методів сприяє розвитку клінічного мислення у майбутніх лікарів, важливим моментом у формуванні якого є комплексне поєднання теоретичних і практичних знань [1, с. 41–42]. Форми поточного контролю: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних задач, оцінювання активності на занятті [3, с. 233–239].

Розв'язання багаторівневих клінічних ситуаційних задач допомагає розвивати клінічне і логічне мислення у здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія». Розв'язання типових і складних ситуаційних клінічних задач на кафедрі проводиться під час практичних занять. Як методичний матеріал до практичних занять викладачі використовують навчальний посібник «Ситуаційні задачі з гінекології» за редакцією професора І. З. Гладчука (завідувач кафедри акушерства і гінекології) [4]. Він містить багаторівневі ситуаційні задачі з усіх розділів гінекології: порушення менструальної функції в репродуктивному віці, нейроендокринні синдроми, фізіологічні та патологічні стани в перименопаузальному періоді, патологічні стани репро-

дуктивної системи у дитячому та підлітковому віці, жіночі урогенітальні запальні захворювання, передракові, доброякісні та злоякісні захворювання жіночої статеві системи, дисгормональні захворювання молочної залози, «гострий» живіт у гінекології, неплідність та сучасні аспекти планування сім'ї. До кожної задачі складено 5 питань і еталони відповідей до них. Матеріали навчального посібника апробовані при підготовці здобувачів вищої освіти протягом тривалого часу і є зручною формою навчання. Структура задач включає послідовно і логічно викладену клінічну ситуацію: скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, об'єктивний огляд, спеціальне гінекологічне обстеження, результати лабораторних та інструментальних методів дослідження. До кожної задачі сформульовано 5 питань, що включають дані з етіопатогенезу, класифікацій, клініки захворювання, встановлення попереднього діагнозу, алгоритму обстеження та тактики лікування пацієнтки. Для розв'язання клінічної ситуаційної задачі здобувач має володіти теоретичною підготовкою, вмінні зіставити всі наведені дані з урахуванням особливостей перебігу у конкретної пацієнтки. Для того щоб правильно скласти план обстеження, обрати коректну тактику ведення та лікування пацієнтки, здобувач має правильно визначити попередній діагноз, вмінні провести диференційну діагностику на підставі наведених в ситуаційній задачі даних.

На відміну від тестових завдань і контрольних питань до теми заняття, багаторівневі ситуаційні задачі виконують функцію не лише контролю знань, а й певною мірою навчання. При розборі та розв'язанні задачі здобувач має можливість додатково закріпити знання щодо клініки, діагностики, висвітленої в задачі патології.

Розв'язання ситуаційних клінічних задач на практичних заняттях з акушерства і гінекології відповідає світовим і національним стандартам освітнього процесу. Це допомагає здобувачам вищої освіти набувати досвіду клінічного мислення, опановувати знаннями та формувати елементи професійних компетентностей в галузі «акушерство та гінекологія». Такі завдання роблять навчальний процес цікавим, продуктивним, творчим і насиченим. Досвід розв'язання клінічних ситуацій під час навчання легко переноситься в лікувальну практику майбутніх лікарів.

Література

1. Волянська А. Г., Павловська О. М., Лавриненко Г. Л. Особливості навчально-методичного забезпечення об'єктивного структурованого клінічного іспиту з акушерства і гінекології. *Актуальні проблеми вищої ме-*

дичної освіти і науки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 квітня 2021 р.) / ред. кол. : В. А. Капустник, В. Д. Марковський, В. В. М'ясоєдов та ін. Харків : ХНМУ, 2021. С. 41–42.

2. Осіпов О. С., Безручко М. В. Використання клінічних багаторівневих ситуаційних задач при вивченні хірургії. *Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах*. 2016. С. 162–163.

3. Попова Л. М., Шевченко О. І. Шляхи оптимізації якості навчального процесу на клінічній кафедрі медичного університету у сучасних реаліях [Електронне видання]. *Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі* : наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю. Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред. д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. Одеса : ОНМедУ, 2023. С. 181–184.

4. Ситуаційні задачі з гінекології : навч. посіб. / І. З. Гладчук та ін. ; за ред. проф. І. З. Гладчука. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 164 с.

5. Wang Y. Influence of Virtual Reality Technology on Clinical Thinking Cultivation of Medical Students. *Journal of Healthcare Engineering*. 2021. P. 1–8.

КОМПЕТЕНТНІСНЕ НАВЧАННЯ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Мельниченко М. Г.

д. мед. н., професор, професор кафедри загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології

Елій Л. Б.

к. мед. н., доцент, доцент кафедри загальної, дитячої та військової хірургії з курсом урології

Одеський національний медичний університет

Останніми часом відомі міжнародні освітні організації, такі як ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ПРООН, Рада Європи, ОЕСР, Міжнародний департамент стандартів тощо, спрямовують свою діяльність на впровадження компетентнісно орієнтованої освіти. На думку багатьох дослідників, це потрібно для підвищення потенціалу здобувачів з огляду на соціальні, економічні, політичні та культурні трансформації у світі та в сучасному суспільстві. Ми згодні з авторами, що при «компетентнісно орієнтованій освіті навчальні цілі, закріплені в стандартах, сформовані ринком праці» [1].

ВИМОГИ ДО МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ Макаренко М. О., Костолонова Л. В. <i>Одеський національний медичний університет</i>	109
СУЧАСНА ПІДГОТОВКА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ Малюк В. В., Марічерда В. Г. <i>Одеський національний медичний університет</i>	112
ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ ОНМедУ Марічерда В. Г., Бикова Н. А. <i>Одеський національний медичний університет</i>	114
КОМПЕТЕНТІСНЕ НАВЧАННЯ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Мельниченко М. Г., Елій Л. Б. <i>Одеський національний медичний університет</i>	117
ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ 6-го КУРСУ В УМОВАХ ВІЙНИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ Міщенко В. В., Міщенко В. П. <i>Одеський національний медичний університет</i>	120
ПЕРЕДКОНЦЕПЦІЙНА ПІДГОТОВКА У ПРАКТИЦІ АКУШЕРА-ГІНЕКОЛОГА Міщенко В. П., Головатюк-Юзефпольська І. Л. <i>Одеський національний медичний університет</i>	124
НЕВИНОШУВАННЯ ВАГІТНОСТІ У ПРАКТИЦІ АКУШЕРА-ГІНЕКОЛОГА Міщенко В. П., Міщенко В. В. <i>Одеський національний медичний університет</i>	127
СТАН ВИКЛАДАННЯ В СУЧАСНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ Муравйов П. Т. <i>Одеський національний медичний університет</i>	129